

Marie Terezie na Pražském hradě 1717–1780

Tereziánský ústav šlechtičen / Portikus při Jiřském náměstí

Přestavěn v letech 1753–1755

Stavební proměnou Rožmberského paláce v Tereziánský ústav šlechtičen započala grandiózní přestavba Pražského hradu za vlády české královny Marie Terezie. Vedením byl pověřen vídeňský dvorní architekt Nicolo Pacassi a hradnímu staviteli Anselmu Luragovi zbyla role políra. Krátce před dokončením stavby sdělila panovnice Českému guberniu své rozhodnutí: „královský rezidenční zámek v našem českém městě Praze dát změnit, zařídit k pohodlnému bydlení a vybudovat“. Dodnes nad oválným portikem čteme: MARIA THERESIA PIA FELIX AVGUSTA POSTTRANQVILLITATEM DOMI FORISQVE ASSERTAM SACRAS HAS AEDES AD MAIOREM DEI GLORIAM DIVINI CVLTVS INCREMENTVM ET NOBILITATIS SOLATIVM FIERI FECIT A. O. R. MDCCLV čili MARIE TEREZIE, ZBOŽNÁ ŠTASTNÁ CÍSAŘOVNA PO DOSAŽENÍ MÍRU DOMA I V CIZINĚ TUTO VLÍDNOU SAKRÁLNÍ BUDOVOU K VĚTŠÍ SLÁVĚ BOŽÍ A PRO RŮST BOŽSKÉHO KULTU A K ÚTĚŠE ŠLECHTY NECHALA VYSTAVĚT V ROCE VYKOUPENÍ 1755. Inspirací pro nadační instituci byl Savojský dámský dům ve Vídni. Nadace pražského Tereziánského ústavu je doložena listinou ze srpna 1755. Šlo o světský šlechtický úřad, nikoli klášter. Denní několikahodinové modlitby, společné stolování a disputace byly základem církevní výchovy 24 až 30 šlechtičen ve věku od 18 do 24 let. Dámy se vzdělávaly v základních naukách v obou zemských jazycích (němčině a češtině), v aritmetice, vaření, vedení domácnosti a šití i kreslení. Po zrušení protějščího kláštera benediktinek u sv. Jiří za vlády Josefa II. v roce 1782 přešla práva korunovace české královny na představenou Tereziánského ústavu šlechtičen. Poslední českou královnou, takto na Pražském hradě korunovanou, byla Marie Anna, manželka Ferdinanda V. Dobrotivého. Ústav byl jako habsburská instituce zrušen v roce 1918 a budova začala sloužit potřebám ministerstva vnitra. Za druhé světové války zde byly nacistické úřady a po válce opět ministerstvo vnitra. Dnes zčásti přístupná budova slouží potřebám hradní policie, ale jsou tu také pracovny, restaurátorské dílny a ateliéry i depozitáře uměleckých sbírek Pražského hradu.

